

NORGES HØYESTERETT

Den 22. november 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Gjølstad, Skoghøy og Matheson i

HR-2013-02450-U, (sak nr. 2013/2127), straffesak, anke over beslutning:

I.

A (advokat Christian Flemmen Johansen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

II.

B (advokat Lars Christian Sunde)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Anken gjelder lagmannsrettens beslutning om å forkaste en begjæring om bevisopptak i utlandet forut for ankeforhandlingen.
- (2) A og B er tiltalt for overtredelse av straffeloven § 272 første ledd. Ankeforhandling i Borgarting lagmannsrett er berammet 25. til 27. mars 2014.
- (3) Påtalemyndigheten har tilbudt blant annet fire vitner som skal avhøres ved fjernavhør etter straffeprosessloven § 109 a, idet de har bopel i henholdsvis Frankrike og Nederland. Den 26. august 2013 begjærte Bs forsvarer bevisopptak av de fire vitnene etter straffeprosessloven § 270 første ledd, da han mente at deres forklaringer kunne være særlig viktige og dermed ikke egnet for fjernavhør etter § 109 a. Samtidig ba han om at det offentlige dekker kostnadene ved bevisopptakene, jf. § 270 tredje ledd. Påtalemyndigheten motsatte seg bevisopptak idet det ikke ble ansett betenkelig å føre vitnene som telefonvitner.

- (4) Etter noe ytterligere brevutveksling mellom partene traff forberedende dommer i lagmannsretten 18. oktober 2013 beslutning om ikke å etterkomme begjæringen om bevisopptak. Forberedende dommer bemerket blant annet:
- "Jeg kan ikke se at det er betenkeligheter knyttet til at disse vitnene forklarer seg over telefonen, og slutter meg til aktors anførsler. Jeg finner derfor ikke grunn til å pålegge påtalemyndigheten å gjennomføre noe bevisopptak."**
- (5) A og B har anket lagmannsrettens beslutning til Høyesterett. Bs forsvarer har som begrunnelse for anken anført at lagmannsretten har anvendt straffeprosessloven § 270 annet ledd annet punktum feil da den avslø begjæringen om bevisopptak. Videre anføres det at utgiftene bør dekkes av det offentlige, jf. § 270 tredje ledd annet punktum.
- (6) *Påtalemyndigheten* har tatt til motmæle og vist til tidligere merknader.
- (7) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at det har full kompetanse i saken.
- (8) Etter straffeprosessloven § 270 kan et bevisopptak forut for hovedforhandlingen holdes "når et vitne er fritatt for møteplikt etter § 109 første ledd annet punktum, beviset ikke kan føres under hovedforhandlingen uten uforholdsmessig ulempe eller utgift, eller det er fare for at beviset ellers kan gå tapt eller verdien av det bli forringet". Når det er forsvareren som begjærer bevisopptaket, hører avgjørelsen under den rett som begjæringen er fremsatt for, jf. § 270 annet ledd annet punktum.
- (9) Lagmannsrettens beslutning om ikke å pålegge påtalemyndigheten å gjennomføre bevisopptak, er begrunnet i hva forberedende dommer har funnet å være den mest hensiktsmessige måten å motta vitneforklaringene på.
- (10) Utvalget bemerker at det av Rt. 2005 side 444 avsnitt 24 med videre henvisninger fremgår at retten ikke har noe med å bedømme hvorvidt et bevisopptak vil være hensiktsmessig. Av samme avgjørelse avsnitt 25 fremgår også at et forutgående bevisopptak ikke stenger for et telefonavhør under hovedforhandlingen dersom retten finner det riktig.
- (11) For å kunne avslå forsvarerens begjæring om bevisopptak, må retten komme til at ingen av vilkårene i § 270 første ledd er til stede. Det er ikke situasjonen i foreliggende sak, og lagmannsrettens beslutning må derfor oppheves.
- (12) Ved bevisopptaksbegjæring fra forsvareren "skal retten som regel kreve at det blir innbetalt et tilstrekkelig beløp til å dekke utgiftene. Finner påtalemyndigheten eller den dømmende rett at det har vært rimelig grunn til bevisopptaket, erstattes utgiftene av staten", jf. straffeprosessloven § 270 tredje ledd. Bs forsvarer har bedt om at utgiftene til bevisopptakene bæres av staten. Det er imidlertid ikke anført noe som skulle tilsi at retten burde gjøre unntak fra hovedregelen om sikkerhetsstillelse etter § 270 tredje ledd første punktum. Hvorvidt det var rimelig grunn til bevisopptaket, slik at utgiftene erstattes av staten, jf. § 270 tredje ledd annet punktum, må avgjøres i ettertid, jf. Bjerke m.fl., Straffeprosessloven, kommentarutgave bind II side 999.
- (13) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Lagmannsrettens beslutning om ikke å pålegge påtalemyndigheten å gjennomføre bevisopptak oppheves.

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Liv Gjølstad
(sign.)

Wilhelm Matheson
(sign.)

Riktig utskrift: